

**Ko-bu-paala koosg kibay (GM) 2010 yuumde, a
Clive James sén yaa ISAAA sulla yébgd la a taor soaba sén gulse**

Ko-bu-paala vuu-koodsâ fi i game n yiid hektaar miliyar a 1.

Yuum 2010 yiid ko-bu-paala koosg yuum 15 têegre kibsa (biyotek) 1996-2010.

Yuum 1996 ne yuum 2010 suka, GM zî-koodsâ fâa yiid da hektaar miliyar (rên kît tî zî-kood kâns vuvgaga ta Amerik wala sine), n wilid vêneneg tî ko-bu-paala svuguna sôama.

Yuum 1996 yuumde ne 2010 suka, zîis nins b sén yâk ko-bu-paala yîng fi game n yilem naor 87, n kît tî ko-bu-paala lebg sor sén sôngd koaadbâ tî b paamd kood wusg tî namsg kae, hal b sén sing kooba nao-kênd paalâ.

Yuum 2010 pugê, ko-bu-paala vu-koodsâ paasame n ta 10%, n kît tî vu-koodsa sôor fiig n ta hektaar miliyôn 148. Vu-koods hektaar miliyôn 14 n paas yuum 15 pugê. Kooba nen-sông kânga vu-koodga sén da yaa hektaar miliyôn 180 wâ yuumd 2009 tuvmdâ paama paasgo 2010 pugê hal tî ta hektaar miliyôn 205. Paas kong zemsa 14%.

Zamaan nins sén tumdb ne ko-bu-paala sôor da ya bâmb 25 yuumd 2009 yuumde, la b sôora paasame n ta bâmb 29 yuumd 2010 pugê.

Yaa a pipi la woto, zamaan 10 nins sén deng ko-bu-kânsa tuvmdâ tôog n koo hektaar miliyôn 1.

Pakistan, Birmani la Suwed kêe ko-bu-paala tuvmd sulla puga yuum 2010 pugê. La Alemay me le singa a tuvmda.

Yuum 2010 pugê, zamaan 29 nins sén koodb ko-bu-kânsa suka, bâmb 19 n ya zamaan sén be yidgr sor zugu, la b 10 yaa tôog râmba. Sén paase, zamaan 30 n leebd ko-bu-paala koosdba. Zamaan 59 n kô noor sén keed ne ko-bu-paala tuvmda.

Yuum 2010 Yuumde, koaadb sôor sén ta miliyôn 15,4 n tum ne ko-bu kânsa. La sén yiid 90% (koabg pugê piswe), wall neb sôor sén ta miliyôn 14,5 n da ya koaadb sén da pa tar tôogo. Koaadba sôor sén fiiga yaa tî ko-bu-paala tuvmda tara yôod wusgo n yiid ko-bu-zaala. Hal 1996 yuumde koaadba sull yânka yam n na n tum ne ko-bu-paala a sén taar yôod wusga yîng.

Ko-bu-kânsa tuvma fiiga têms nins sén be yidgr zugu (hektaar miliyôn 10,2) n yiid têms nins sén yidgb (hektaar miliyôn 3,2).

Ko-bu-paala sén tar pâng têms a 5 nins pugê yaa : Sine la Ênd sén yaa Azi témse, Brezil la Arzântin sén yaa Amerik latin témse, la Afrik di sid sén be nin-sabl têngä.

Brezil tuvmda ne ko-bu kânsa, n yiid dûni wâ têms fâa. B tôog n paasa b vu-koaada hektaar miliyôn a 4.

Ostrali tênga râmb lebg n le kêe ko-bu kânsa tuvmda pugê, tı tuvmda fıg n ta 184%, sén yaa hëktaar 653000.

Burkina Faso yaa zamaan a yıb soab sén paas ko-bu paala vıu-koaadga hal tı ta hëktaar 260 000. koaadba sôor yaa bâmb 80 000.

Koaadb sôor sén ta bâmb 375 000 n tōog n ko lamd BT wâ hëktaar 270000 Birmani tênga. Rê mamsda têng lam-koaadga 75%.

A yvum a 9 la woto ko-bu-paala koobâ sén paam pâng Ênd zamaana. Lamd BT wâ koaadba sôor ta miliyôn 6,3, la a vıu-koaadga yaa hëktaar miliyôn 9,4.

Mëksıko tōog n maka kamaan bu-paala kooba tı zemse.

Erop zamaan a 8 pugê, b koo kamaan BT ni pom de ter (Amflora) sén kêed ne Iniyône Eropeyê sén kô nôor.

D mikdame tı vıu-koodsâ fâa sén yaa hëtaar miliyar 1,5 pugê, ko-bu paala rıka sén ta 10%. La 50% yaa têms 29 sén da tuvmd ne ko-bu kânsa 2010 yvumde.

Ko-bu-paala sômblma kônta tuvmda pânga. Vıu-koaadga hëktaar miliyôn 148 pugê, zamaam 11 n tuvmd ne ko-buud toy-toya yvum 2010. zamaan kânsa vıu-koaadga yaa hëktaar miliyôn 32,2.

Yvum 1996 yvumde n tı ta 2009 yvumde, ko-bu-paala sônga sén kêed ne nin-buida vıuma yidgri : kooda paaong paasame n ta dolar miliyar 65 ; tı-pompdsâ sôor sén wooga kogla weooga ; yvum 2009 gaaz karbonika kilogram miliyar 18 n wooge ; têngâonga hëktaar miliyôn 75 paam koglgo ; koaadba miliyôn 14,4 paam sôngre.

B ratame n ges ko-bu-paala ligdi n nan sông zamaan nins sén pa tar b tôoga.

Yvumde 2010 wâ, Ko-bu-paala ligdi tōog n taa dolar miliyar 11,2.

Sâ n yaa ne kamaan buuda, soza ne lamda yika dolar miliyar 150 yvumde fâa.

Yvum a nu sén wata saagra paasda raodo : kamaan bu-paal n na n yi sén pa zoet war n nan yi 2012 yvumde ; mui-bu-paale me n na n yi 2013 pugê. Ko-bu-paala tôe sôngame ne nin-buida yidgri, zab ne naonga, la a fıg kooda sén kêed ne ISAAA sulla yêbgda Norman Borlaug yâaba. Rao kânga tōog n fâaga neb miliyar 1 ne koma.